

Közlekedési vetélkedő

Vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel a fegyveres erők klubjának színháztermében rendezt meg a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság közlekedési osztálya az úttörők közlekedési vetélkedőjének megyei döntőjét.

A korábbiakban már iskolai, illetve városi elő- és középdöntőkre került sor, amelyek során mintegy 10 ezer általános iskolás vett részt a versenysorozaton. Végül is a megyei döntőbe a Csongrád megyei városokból egy-egy, Szegedről pedig két 6 fős csapat került.

A vasárnapi döntőn az általános iskolák VI—VII. osztályában használt KRESZ-tankönyv anyagából kapnak elméleti kérdéseket a versenyzők, ezenkívül tréfas feladatok, rajzolás tesztik színessé a vetélkedőt. A verseny egyéni és csapatverseny is egyben. Mindkét kategóriában értékes díjak kerülnek kiosztásra, mintegy 5 ezer forint értékben. Az egyéni verseny legjobbjai vásárlási utalványt kapnak, míg a csapatverseny első három helyezettje — csapatonként mind a hat fő külön-külön — ajándéktárgyat kap.

A megyei döntőre mintegy 150 főnyi, úttörőkből álló közönséget is várnak a rendezők. Ezúttal a közönség is játszik: a nézők is kapnak feladatokat, s a helyes válaszokért csokoládét, kisebb-nagyobb ajándékokat osztanak szét közöttük.

Új biológiai szabadegyetem kezdődik

Az elmúlt években Szeged közönsége nagy érdeklődéssel kísérte a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Csongrád megyei szervezete rendezésében tartott biológiai szabadegyetem előadásait.

Az elmúlt években a sejt-kutatás történetét, annak elméleti és gyakorlati vonatkozásait ismerhették meg az érdeklődők. Az előadások során foglalkoztak a sejt alakjával és a molekuláris biológia legújabb eredményeivel. Az itt elhangzott előadásokat nemcsak a biológiai tudományok iránt érdeklődő fiatalság hasznosí-

hatta jól, hanem a biológia szakos tanárok is sokat tanulhattak ezekből az előadásokból.

A most induló újabb ciklus a *sejt élettanával, a sejt életével, életjelenségeivel* és az ide vonatkozó legújabb kutatások eredményeivel foglalkozik. Kiváló előadók ismertetik meg a kérdéskörbe tartozó eredményeket.

Az új sorozat első előadása holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a szemesztéri klinikai előadóteremben, ahol dr. Kiszely György tanszékvezető egyetemi tanár „A sejt életjelenségeinek kutatása” címmel tart előadást.

ENSZ demográfiai évkönyv

Az ENSZ csütörtökön megjelent demográfiai évkönyve szerint a világ lakossága a következő harmadik évben várhatóan megkétszereződik, és száma több mint hétmilliárd fő lesz. 1989 közepén a világ 3552 millió lakosának 56 százaléka Ázsiában élt: 740 millió fő Kínában, 537 millió Indiában, 116 millió Indonéziában, 112 millió Pakisztánban és 102 millió Japánban.

Európa lakossága a Szovjetunió európai részét leszámítva 460 millió (a világ összlakosságának 13 százaléka), Afrikáé 345 millió (9,7

százalék) és Latin-Amerikáé 276 millió (7,8 százalék). A Szovjetuniónak 240 millió (6,7 százalék), Észak-Amerikának 224 millió (6,3 százalék) és Océániának 18,9 millió (0,5 százalék) lakosa van. A születési arányszám csökkenésével egyidejűleg az elhalálozási arány szintén csökkent, így módon a világ lakosságának 1,9 százaléka évi növekedési aránya 1989-ben sem változott.

Az ENSZ évkönyve hírül adja, hogy Tokió a világ legnagyobb városa, 9 millió lakossal. Utána következnek New York, London, Moszkva és Sanghaj.

SZEGEDI MUNKÁSELET

A fonónó és a nyereségrészesedés

A fonóüzemben fülledt és párás a levegő. A gépek zajosak. Száll a finom szürke por és belep mindent, a műhely betonját és az ablaküvegeket. Itt bent úgy tűnik, mintha alkonyodna. A gépek között fehér színű csikok jelzik a közlekedési útvonalakat. A kender sajátságos illata terjeng az egész gyárban. Esembe jut egy idős kendergyári dolgozó szava, amikor nyugdíjba vonult negyvenévi munka után, azt sóhajtozta szomorúan, hogy nehéz lesz majd „kenderszag” nélkül élnie. „Az ember lánya megszokta, aztán megszerezte a kendergyárat” — mondta.

A műhely irodájában kávévet szűrszölünk. A gépek-nél dolgozó asszonyok két kávévet isznak meg nyolc óra alatt. — Jólesik, felfrissít az embert —, kavargatja velünk együtt a cukrot Szörényi Miklósné, az egyik fonógép kezelője. Amíg az üzemvezető a műhelyben intézkedik, Szörényinél kérdezem, hogy tudja-e, mennyi nyereségrészesedésre számíthatnak ebben az esztendőben. — Ugyan honnan tudnám? — nézett rám kérdően. — Hiszen még a vezetőik se tudják!

Esembe jutott gyermekkorom barátnőm figyelmességére. Amikor a gépműhely mentem keresztül és megmondtam neki, mi járhatban vagyok, lakonikusan csak annyit válaszolt, hogy kényes téma a nyereségrészesedés ügye. Megjegyzését alátámasztva, a következő tételt állította elő: — Ad egy: az egyszerű dolgozónak fogalma sincs, hogyan keletkezik és mennyi lesz a nyereség. Ad kettő: az üzemvezető legfeljebb csak sejt a nyereségrészesedés várható nagyságát, s nagyjából azt is tudja, hogy ha lesz részesedés, akkor az ő üzeme kábé mennyit kaphat. Ad három: véleményem szerint még a vállalat legfelsőbb vezetői sem mernek megesküdni arra, hogy körülbelül összegezték a nyereséget.

Tényleg így áll a helyzet a nyereséggel? A gépműhely lakatosának „pro primója” úgy látszik telitalálat. Ugyanis Szörényinél volt a tizenötödik fonónó, akitől a nyereségrészesedésről, mint olyanról érdeklődtem. Ilyen válaszokat kaptam: „Mi azt nem tudhatjuk.” — „Reméljük lesz az idén is.” — „Rajtam nem múlik.” — „Azt csak tavasszal mondják meg.”

De azért valamit csak tudnak a nyereségrészeségről. Mitől függ, hogy va-

laki mennyit kap? Szörényinél mondja: — A keresettől, ki mennyit keresett az előző esztendőben. Mióta van a gyárban, attól is függ, mert kapunk törzsgárdajuttalmat.

Az üzemvezető a szegedi kenderfonógyárban kezdte, mint lakatosinas. Harmincöt éves, de éppen húsz esztendeje dolgozik a „kenderszagú” üzemben. Megérti a dolgozók véleményét, hiszen ő maga sem biztos abban, hogy lesz nyereségük, bár úgy „érzi”, lesz.

Tavalyi fél évkor igen pontosan tudtuk, hogyan állunk, azt is, hogy mennyi a nyereség időarányos mennyisége. Sőt, a már megszerzett nyereségből jelentős előleget fizettünk ki. Az idén még nem került sor ilyen nyereségelőleg kifizetésére. Persze ez az év nagyon elűt a tavalyitól.

A nehézségekről beszél Három évvel ezelőtt a szegedi kenderfonógyárban 2000 ember dolgozott, a múlt évben már csak 1900, s az idén annyian elmentek, hogy alig vannak 1400-an. Elfordulhat, hogy a gyárban nem tudják fenntartani a három műszakos termelést. At kell szervezniük a beosztásokat és két műszakban duruzsolhatnak csak a gépek. „Az amortizációt viszont a nagy mennyiségű gépparkra úgy fizetik, mintha mindegyik három műszakban dolgozna. Ez a tény minden bizonyos mérsékli a vállalat nyereségét, a gazdálkodás hatékonyságát.” Ez van 1970-ben, sajnos.

A nyereségérdekeltségük egyébként milyen? A fonodáé, s a fonodában dolgozó embereké?

Előbb pontos választ kapok az üzem felépítéséről, amelynek három üzemsze van. Ahogyan a gyár üzemei versenyeznek egymással és így érdekelték a nyereségben is, az üzemen belül is differenciálnak az eredményesség alapján.

A gyárnak juttatott kiosztható nyereség három részből tevődik össze — magyarázta az üzemvezető. — Felét a béralap szerint kapjuk, harminc százalékát az eltöltött évek alapján, s húsz százalékát azok (üzemrész, vezetők) a dolgozók kapják meg, ahol a leghatékonyabb volt a gazdálkodás.

Örömmel újságolja: — Így például a tavalyi munka értékelésekor az én üzemem volt a gyárban az első, amiért jelentős nyere-

ségösszeget kaptunk. Ezt a pénzt mi is differenciáltan osztottuk el, mivel az üzemen belül a fonoda—3 volt a legjobb üzemszék.

Papíron bizonyítja, hogy megtörtént olyan különbségtétel is, hogy az egyik üzemből 7-es szorzóval, a másikban, amely a legjobb volt, 14-es szorzóval számoltak. Erthetőbb: az A jelű üzemből egy fonónó, mondjuk ezer forint nyereséghez jutott, a B jelű üzemből kétezerhez.

Igazságosnak tartja ezt? — Feltétlenül! Ebben ebben rejlik az érdekelttség.

Természetesen az utolsó helyre szorult üzemen is voltak olyan dolgozók, akik a maguk területén a legtöbbet adták, mennyiségi és minőségi teljesítésük nem maradt el a legjobb üzemből dolgozóktól. Ebben az egyének közötti differenciálás billentette helyre az anyagi elismerést.

Két fonónót kérdeztem meg, hogy szerintük mitől függ az, hogy az egyik üzemen mindenben megfelel a követelményeknek, a másik viszont elmarad és végül felé annyi nyereséghez jut csupán. Közgazdasági precizitással válaszoltak.

Több oka lehet, de a legfontosabb a vezetőik munkája, mivel az határozza meg a zavartalan anyagellátást, a munkavégzés észszerű szervezését. Döntő a munkaskollektíva tevékenysége is, de ez mindig függvénye az előbbieknak.

A gyengén szereplő üzem vezetőitől ugyan megvonhatják a nyereséget, sőt az alapfizetésükből is elveszítethetnek egy keveset, de velük együtt vesztes lesz az a kollektíva is, amely „kezik alatti” dolgozik. Ebben az esetben mit tehetnek, mit tesznek a munkások? Erre-kes és elgondolkodtató válaszokat kaptam.

Elégedetlenkedünk, morgunk!

Ideges lesz a hangulat, s akkor is gyengén megy a munka, ha semmi se zavartja.

Megpróbálja az ember, hogy átkerüljön a jobb üzembe.

Fenyegetődzik, ha így dobálják, meg ennyit kell állni, akkor kilép.

Nem mond semmit, csak egyszerűen kéri a könyvet.

Nem tudom már, hogy ki mondta, de valahogy így fogalmazott: „Ez a munkás önvédelmi fegyvere.”

Gazdag István

Sándorfalvi életmentők

„A vér életet ment!” — olvashatjuk a plakátokon az immár megszokott mondatot, amely gyakorisága ellenére sem vált üres frazíssá. Mint ahogy a sándorfalviak sem tekintik annak. Jól példázza ezt a két évvel ezelőtti eset. Egy sándorfalvi asszonyon súlyos szívritmuszavar kezdődött a klinikán. Az akkori véradásra a faluból négy-száz-an jelentkezték. Ez az a szám azóta csak növekedett. Tavaly 500-nál is többen adtak vért az 5 ezer lakosú községben. Azaz az ott lakók tíz százaléka. Mindez szembeállítva a kisteleki és szőregi 80 véradóval — nagyobb lélekszámú községekkel — hatalmas szám.

Tegnap kezdődött Sándorfalván az idei kétnapos véradás. Vajon hogyan sikerült

elérni, hogy ennyien jelentkeztek? Kétségtelenül az emberi segítőkészségnek és jószándéknak, az áldozatkészségnek kell a pálmát mindenekelőtt odaítélni. Hiszen a község nem egy hat-hétszáz éves váradót mondhat magáénak. Váradó családjai-ból 4—6 családtag megy el ilyenkor a kultúrotthonba. Például Fülöp Péter, Tari József, Szepesi Mihály, Domonkos József, Horváth Sándor, Enying István és családjuk. Vagy az egymással versengő üzemek és térszék. Tavaly a háziipari szövetkezet nyerte a versenyt. Az idén is bizakodnak a győzelembe, annak ellenére, hogy a géppálmás erős vetélytársnak ígérkezik. Versengés az áldozatkészségben, az emberi életért.

Az emberi jószándékon túl azonban szervezésről is beszélni kell. Arról, hogy már egy hónapja elkezdtek az előkészítést. Hogy a község pártszervezete, tanácsa minden támogatást megadott és papja is sokat segített. Házirok házra jártak a falut a vöröskeresztes aktivisták. Rengeteget tett a nőbizottság dr. Ocsai Józsefné vezetésével, Diamant Róbert tanárnő és az ifjúsági vöröskeresztesek, és nem utolsósorban kiváló munkát végzett dr. Takó Zsuzsa körzeti orvos, a véradás fő szervezője.

Az öregek kultúrotthon előtt álló hűtőköcsiba tízesével viszik ki az életadó vértelt palackokat. Egymás után érkeznek az emberek, sok csoport is jön a vállalatok-tól. Mindenki szívesen örömmel adja saját véré-t, mások megmentésére. Térítés nélkül, ingyen — és lelkesen. Átérve a véradás fontos-ságát, mint ahogyan a 13 éves Nagy Márta indulót komponált az alkalomra, az emberi segítségadás egyik legszebb aktusára. Az életmentők dicséretére.

Sz. I.

Szövetkezetek a közművelődésért

Szép felhívást tett közzé a Szabad Föld mostani számában a kislángi, a polgári és a szabadbattyáni termelőszövetkezet vezetősége. „... az MSZMP KB ifjúsági határozatának végrehajtására és a X. pártkongresszus szellemében a közművelődési munka feltételeinek és hatásának növelésére elhatároztuk, hogy vállalkozunk azoknak a csoportos foglalkozásoknak a költségét, amelyeket a községi könyvtárak a térszéktagok továbbtanulni szándékozó gyermekei számára általános művelődési, világnézeti, etikai, esztétikai ismereteik bővítésére szerveznek. Ezen-kívül a községi könyvtárak állományát a negyedik ötéves terv idején minden tag után egy könyvvel gyarapítjuk. Vállalásunkat a könyvtárak-kal kötött szociális szerződésben rögzítettük. A gyarapításra szánt összegeket — 30 forintos átlaggal számítva — évente arányosan a könyvtárak rendelkezésére bocsátjuk.”

Nemes gondolat fűti a három szövetkezet vezetőségét, jól megfontolt lépésükkel országos ügyet is szeretnének szolgálni, ezért írják tovább felhívásukban: „Felhívjuk a székesfehérvári járás, Fejér megye és az ország valamennyi termelőszövetkezetét, hogy támogassa a közművelődésnek azt a törekvését, amely az ifjúságot a jövő feladatainak jobb ellátására segít felkészíteni. Támogassák a könyvtárak működési feltételeinek javítását, hatékonyságának növelését. Ezzel is segítjük a termelőszövetkezetek és a társadalom javára a magas eszmélet és erkölcsi színvonalú közgondolkodás, a szocialista embertípus kialakítását, az Olvasó népiért mozgalom kiteljesedését.”

Megyenek népművelői mit kívánhatnának egyebet, mint azt, hogy ez a kislángi példa nem is kis lángjával bevilágítson a mi tájunk minden szövetkezetébe is,

Kormányrendelet a vállalati jövedelem- és bérszabályozásról

Filipszky Zoltán, a Pénzügyminisztérium Közgazdasági és Költségvetési Főosztályának vezetője, továbbá a minisztérium több más vezető munkatársa péntek délután tájékoztatta az újságírókat a vállalati jövedelem- és bérszabályozás rendszéről. Mint ismeretes, a kormány csütörtöki ülésén rendeletet hozott, amely 1971. január 1-től egyebek között újra szabályozza a nyereség-adózást, az érdekeltégi alapok képzését és felhasznál-

lását, a bérgazdálkodást, valamint a városi és községi hozzájárulást.

A minisztériumban elmondták, hogy az új szabályozás a munka hatékonyságának növelését, a nép-gazdaság kiegyensúlyozott fejlődését szolgálja.

A bérszabályozás új rendszere abban teszi érdekeltté a vállalatokat, hogy ne a létszám bővítésével, hanem a meglévő erők észszerűbb jobb felhasználásával növeljék a termelést, a vállalati nyereséget.

Ertesztjük vendégeinket, hogy 1970. november 2-től

imételtén megnyitjuk esti fürdőnket

Kellemes fürdősi és pihenési lehetőséget biztosítunk Fürdés férfiak és nők részére saját fürdőruhában.

NYITVATARTÁS: HÉTKÖZNAPOKON 19 ÓRÁTÓL 22 ÓRA

Az esti fürdő üzemelő egységei:

USZODA, KÖRMEDENCÉ, PIHENŐTÉR NŐI ÉS FÉRFIZUHANYOZÓK.

Fürdőruha-kölcsönzés a pénztárnál.

Várjuk kedves vendégeinket

SZEGEDI VÍZMŰVEK ÉS FÜRDŐK